ЩЕ ТІЛЬКИ **30** ДНІВ ДО ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ 27-ГО ЧЕРВНЯ 1964. НЕ ЗАБУДЬТЕ СПОМ'ЯНУТИ!

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 101. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 28-го ТРАВНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 28, 1964 No. 101. VOL. LXXI.

ПАЛАТНА КОМІСІЯ СХВАЛЮЄ УРЯДОВУ ПРОПОЗИЦІЮ ДОПОМОГИ ЗАКОРДОНОВІ

Вашингтон. — Палатна Комісія Закордонних Справ 26-го травня признала на допомогу закордонові всю ту суму $3.5 більйона, які президент Джансон вимагав на цю ціль. Крім цього Комісія схвалила додатково ще $125 мільйонів на економічну й військову допомогу Південному В'єтнамові. Оце вперше впродовж 17-річного існування допомоги закордонові, що Конґресова Комісія в цілості признає на неї ту суму, якої уряд зажадав. Голова цієї Комісії конґресмен - демократ із Пенсильвенії Томас Е. Морґан заявив, що проти урядової суми може голосувати найбільше 6 її членів із усіх 33-ох. Президент Джансон вдоволений із такого становища Палатної Комісії і того ж 26-го травня підписав закон про Міжнародне Товариство Розвитку, згідно з яким ЗДА мають видати $312 мільйонів для міжнародної аґенції, яка даватиме позички на корисних умовах недорозвиненим країнам. До цієї аґенції Міжнародного Т-ва Розвитку, належить ще 16 інших промислових держав, і вони мають дати до неї за кожний вкладений американський долляр — $1.40. Таким чином ця аґенція матиме до диспозиції $750 мільйонів на допомогові позички. Ця аґенція заснована в 1960-му році. Щоб здобути прихильність до програми допомоги закордонові, Президент найменував 9-членну дорадчу комісію, яка має співпрацювати з адміністратором допомоги закордонові. Ціллю цієї комісії є заохотити приватні підприємства брати участь в допомозі закордонові. Цю комісію очолює голова Міжнародної Корпорації Бизнесових Машин — Артур К. Вотсон. Ця дорадча комісія вплинула на те, що Палатна Комісія Закордонних Справ в цілості прийняла урядову програму допомоги закордонові. Але в урядових колах турбуються тим, що Комісія Видатків, через яку мусять переходити всі законопроєкти, може ще знизити схвалену Палатою суму на допомогу закордонові. Цьогорічна сума на цю ціль, запропонована урядом, є найменшою від часу так званого Пляну Маршалла. Але рішення Палатної Комісії не зменшувати урядом запропонованої суми заслуговує на увагу, бо в Конґресі були голоси за те, щоб значно зменшити фонди на допомогу, або й зовсім її припинити. Голова Комісії Видатків конґресмен Отто Е. Пессмен плянував зменшити урядом пропоновану суму майже на один біл.

Конґресова Комісія затвердила урядову програму боротьби проти бідности

Вашингтон. — Палатна Комісія Виховання і Праці затвердила урядову програму про виділення 962.5 мільйонів долярів на боротьбу проти нужди. За програму було віддано 19 голосів, проти — 12. Републиканці в тій Комісії голосували проти. Схвалений на основі пропозиції президента Джансона з 16 березня закон буде по десяти днях переданий на ухвалу Конґресової Комісії Правил. Демократичні лідери в Конґресі сподіваються швидкого затвердження цього закону в Комісії Правил. Дотепер Сенат ще не розглядав цієї справи.

Ніксон плянує підсилити політичну діяльність після каліфорнійських правиборів

Ню Йорк. — В місяці травні колишній віце - президент Ричард М. Ніксон не виступав із політичними промовами, але зате червень є заповнений його виступами в стейтах Ню Йорку, Мериленді, Джорджії, Мишиґені і Висконсині. Це все має відбутися після каліфорнійських правиборів — між 4 і 16 червня. Політичні приятелі колишнього віце - президента гадають, що перед правиборами в Каліфорнії, які відбудуться 2-го червня, Ніксон не повинен виступати, бо ще не можна знати, чи каліфорнійські правибори вже не вирішить долі цьогорічного републиканського кандидата на президента. Політичні передбачувачі гадають, що коли Ґолдвотер виграє в Каліфорнії, то він може легко здобути номінацію на Конвенції, що почнеться 13-го липня в Сан Франсіско. Ніксон міг би рахувати на те, що під час так званого сліпого кута на Конвенції републиканські делеґати були б змушені звернутися до нього та запропонувати йому кандидатуру. Ніксон часто заявляв, що він не кандидує, але одночасно сказав, що обов'язком кожного американця є служити своїй країні, і тому ніхто не сміє відмовлятися прийняти пост кандидата на президента, коли б такий йому запропоновано.

Помер індійський прем'єр Неру

Ню Делі. — Коротке радіо - повідомлення ствердило смерть 74-літнього індійського прем'єра Джавагарлала Неру. Він дістав мізковий удар вночі з вівтірка 26 на середу 27 травня, — тоді в Ню Делі була середа. Попередній такий удар мав він пів року тому, але помалу видужав з нього і в останніх тижнях приймав активнішу участь в усіх державних справах. Індійський парлямент тимчасово заприсягнув міністра внутрішніх справ Нанду як нового прем'єра. Неру, колишній найближчий учень і співробітник Махатми Ганді, був за ввесь час існування Індії, як суверенної держави, себто від 1949 року, її єдиним прем'єром, здобувши собі великий персональний авторитет у всьому світі.

Джавагарлал Неру

АМЕРИКА БУДЕ ВСІМИ ЗАСОБАМИ БОРОНИТИ ВОЛЮ — ТВЕРДИТЬ СТІВЕНСОН В ОН

Об'єднані Нації. — В ході дальших дебат на Раді Безпеки Об'єднаних Націй з приводу скарги Камбоджі проти Південного В'єтнаму і ЗДА нібито за порушення її кордону, прийшло в минулий вівторок 26 травня до гострої виміни слів між американським амбасадором Адлеєм Стівенсоном і амбасадором СССР Миколою Федоренком. Стівенсон заявив ще раз, що якщо комуністична аґресія в Південній Азії буде продовжуватись, то З'єднані Держави вживуть „всіх засобів, які будуть потрібні", щоб допомогти вільним народам „залишитись вільними". Стівенсон ствердив, що причиною всіх теперішніх турбот в Південній Азії є аґресивні дії Північного В'єтнаму, який, користуючись допомогою „від могутніх комуністичних союзників", сіє неспокій в сусідніх країнах. ЗДА вислали військо до Південного В'єтнаму на просьбу тамошнього леґального уряду. Водночас Стівенсон гостро відповів Федоренкові на його закиди у зв'язку сенатора Беррі Ґолдвотера, який дораджував вжити з невеликої висоти атомову зброю для прочищення південно-в'єтнамських лісів від комуністичних партизанів та знищення мостів і шляхів постачання комуністів. Федоренко закинув З'єднаним Державам, що ні з якого урядового боку не було заперечення тій заяві Ґолдвотера. Стівенсон ствердив: „Сенатор Ґолдвотер ані будь-котрий інший сенатор не керує американською закордонною політикою", а виступ Федоренка натаврував, як „найпоганіший зразок з доби холодної війни". Стівенсон натаврував так само становище французького амбасадора Рожера Сайду і камбоджівського міністра закордонних справ Гуота Самбата, які спротивились американській пропозиції, щоб Об'єднані Нації покликали до життя тіло, яке сторожитиме кордон між Камбоджею і Південним В'єтнамом. Названі амбасадори твердили, що Об'єднані Нації не всилі діяти „швидко й успішно". Стівенсон запитав гостро: „якщо Об'єднані Нації не всилі швидко й успішно діяти, то навіщо Камбоджа взагалі звертала́сь до Об'єднаних Націй за допомогою?"

Виступом сенатора Ґолдвотера займався того самого дня також генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант під час свого перебування у минулий вівторок в столиці Канади Оттаві, де він виголосив промову в канадійському парляменті, головно про ситуацію на Кіпрі, у зв'язку з участю 1.000 канадійських вояків в міжнародному війську ОН на Кіпрі. Після того, на пресовій конференції, У Тант натаврував становище сенатора Ґолдвотера щодо атомової зброї в Південному В'єтнамі, при чому він, У Тант, навів кілька арґументів недоцільности і шкідливости такого евентуального кроку. Він звернув увагу, що прочищування лісів атомовою зброєю насправді затруїло б поважні обширу радіяцією, — що партизанські відділи не мають постійних кватир ані місць скупчення і тому не становлять суцільного об'єкту для атаки атомовою зброєю, та — найважливіший психологічно - політичний арґумент — що вже після скинення Америкою атомових бомб на Гірошіму й Наґасакі всі народи Азії зрозуміли той акт, як вияв ненависти білої раси у відношенні до жовтої раси в Азії. Тому — заявив У Тант — така метода не розв'язала б проблеми, бо не осягнула б тієї цілі, якою є заведення ладу і спокою в Південній Азії.

Мортон — голова Республіканської Конвенції а Гетсфілд головний промовець

Вашингтон. — Окремий Комітет Республіканської Партії вибрав на тимчасового предсідника Номінаційної Конвенції, яка має початися 13-го липня в Сан Франсіско, ореґонського губернатора Марка О. Гетфілда. Гетфілд виголосить і головну промову на конвенції. На постійного предсідника Конвенції вибраний є кол. голова Крайового Республіканського Комітету сен. із Кентаки Трустон Б. Мортон. На попередніх 3-ох конвенціях був окремий тимчасовий предсідник, і окремий головний промовець, цього року Комітет Аранжерів вирішив об'єднати ці два пости в одній особі. Гетфілд є прихильником губернатора Рокефеллера, але Мортон є сприйнятливий для сенатора Ґолдвотера. Голова Стейтового Міннесотського Комітету Роберт А. Форсайт сподівався бути головним промовцем, але коли більшість вирішила об'єднати обидва пости, тоді його прихильники стягнули його кандидатуру на „ключевого" промовця.

У Ню Йорку відкрито відновлений Музей модерного мистецтва

Ню Йорк. — Розбудований і відновлений Музей модерного мистецтва на 53-ій вулиці був урочисто відкритий дружиною президента Джансона в присутності п'яти тисяч визначних гостей — дипломатів, мистців, політиків. Пані Джансон супроводив представник ЗДА в ОН Адлей Стівенсон. Після обіду - прийняття для 400 гостей, дружина президента відкрила Музей, натиснувши на ґудзик, що влучив світло і водограї. „Ця ґенерація, — сказала дружина президента Джансона, — заанґажована не тільки у війну проти матеріяльної убогости, але також у війну проти убогости людської душі". У нововідкритому музеї експоновано сім виставок на тему „Мистецтво у зміненому світі, 1884-1964". Віднова Музею, добудова двох приміщень та насадження саду між будівлями коштували п'ять з половиною мільйонів долярів.

У Вотервлит відбулося окружне свято з нагоди 70-ліття УНСоюзу

НА ЮВІЛЕЙНОМУ СВЯТІ УНС У ВОТЕРВЛІТ. Сидять (зліва): стейтовий асемблімен п. Ліфтсет, посадник Вотервліту п. Доннлі, тостмайстер бенкету Йосиф Філяк, міський радник Джеймс Діллон, всч. о. Богдан Волошин, всч. о. Теодорович, всч. о. Ігор Пеленський, всч. о. Лев Ліщинський, всч. пані і о. Мирон Пахолок. Стоять (зліва) секр. 191-го Відділу УНС Василь Колодій, секретар 13-го Відділу УНС Іван Карабін, секретар 57-го Відділу УНС Степан Шпак, головний контролер УНС Іван Кокольський, головний секретар УНС д-р Ярослав Падох та пп. І. Урбан, А. Гоблок і Г. Когут.

Вотервлит, Н.Й. — 17 травня тут в залі Українського Клюбу відбувся ювілейний бенкет для відзначення 70-ліття УНСоюзу. Екзекутиву УНСоюзу репрезентували головний секретар Ярослав Падох та головний контролер Іван Кокольський, які виголосили ювілейні промови в українській та англійській мовах. Свято влаштувала союзова округа, в яку входять Відділи УНСоюзу у Вотервлит, Коговз, Трой і Амстердаму. Ювілейне свято відбулося у виді бенкету і мало врочистий характер. Свідчить про це приявність мейора м. Вотервлит Донелі, члена стейтової Асамблеї нюйоркського стейту п. Гарві Лифтсета, члена міської ради Джеймса Дилона та інших місцевих достойників, а зокрема католицьких та православних парохів з усіх вище названих чотирьох міст, а саме: о. д-ра Богдана Волошина і о. Теодоровича з Вотервлит, о. Лева Ліщинського з Амстердаму, о. прот. Дубицького, о. Мирона Пахолка з дружиною з Трой та о. Ігора Пеленського з Коговз. До підготови свята найбільш причинилися урядовці чотирьох Відділів, а зокрема їх секретарі Іван Карабін з Вотервлит, Василь Колодій з Трой, Степан Шпак з Коговз та Василь Труфин з Амстердаму. Головою ювілейного Комітету був Василь Терлецький, а тостмайстром — Йосиф Філяк. В програму свята ввійшли американські та українські гимни, продукції місцевої молодечої оркестри, та промови мейора Донелі, тостмайстра Й. Філяка, асемблімена Лифтсета і інших. Від піонерів вітав приявних відомий союзовий діяч і голова тройського відділу УНС, Панько Джінджеристий. Союзові промовці, д-р Ярослав Падох і Іван Кокольський, представили 70-річну історію УНСоюзу, присвячену вцілості піднесенню американських українців до рівня добре зорганізованої, свідомої своєї мети і активної національної громади. Виповнена по береги заля з увагою та повагою вислухала промовців, достойно вшанувавши 70-річний ювілей найстаршої української організації у вільному світі. Варто завважити, що місцевий 13 Відділ в Вотервлит, який має назву Товариства св. Миколая і втішається батьківською опікою місцевого пароха о. д-ра Волошина, є тільки на три роки молодший від УНСоюзу. Його заклав один з основників УНСоюзу і другий з черги редактор „Свободи", о. Нестор Дмитрів, перший історик української заморської еміґрації, автор книжки „Канадійська Русь". Ювілейне свято в Вотервлит виявило, що невеликі українські скупчення доцінюють довголітню працю УНСоюзу не менше від великих громад. Згадані 4 Відділи УНСоюзі склали в часі свята до рук гол. секретаря 27 аплікацій нових членів, як ювілейний дарунок Батькові Союзові.

Українська мова буде предметом навчання в університеті Індіяни

Блумінґтон, Індіяна (С.Г.). — З поінформованих джерел подають, що департамент слов'янських мов і літератури університету Індіяни вирішив включити українську мову як предмет навчання, починаючи з новим академічним роком 1964-65. На сьогодні Слов'янський Інститут цього університету належить до найкращих у ЗДА і фактично в нічому не відстає від подібних інститутів при Гарвардському чи Колюмбійському університетах. Він наділяє докторські ступені з слов'янських мовах та історії, а також в економічних і політичних науках. Добрий склад викладачів, як і багата бібліотека, забезпечують найкращі кваліфікації будучих експертів. Варто відмітити, що на сьогодні слов'янська бібліотека має 80 тисяч томів, в тому самої україніки є 5 тисяч. При наявності такої збірки можливим є виготовляти маґістерські та докторські праці на місці, ощаджуючи в той спосіб час та гроші на необхідні подорожі в інших обставинах. Для студіюючих тут існують добрі можливості одержати стипендію або дорівочну працю на терені університету. Українській студіюючій молоді слід би було звернути увагу на цей університет, його репутацію і бібліотеку та поширити „експансію" в тому напрямку. Мешканеві умови тут дуже добрі, а оплати є помірковані, порівнюючи з іншими університетами. Можливості праці в тих ділянках є безсумнівні. Зайво звертати увагу на політичну сторінку тієї професії і ділянки.

ЩЕ ПРО СТИПЕНДІЙНУ КОМІСІЮ УНС

У надрукованому у вчорашньому виданні „Свободи" повідомленні про стипендіятів Українського Народного Союзу та про Стипендійну Комісію УНС, яка ці стипендії рекомендувала, помилково пропущено в складі цієї Комісії одного з найважливіших її членів: головного касира УНСоюзу п. Романа Слободяна, який брав активну участь у нарадах і рішеннях Комісії.

Громада вшанувала Миколу Давискибу за півсторіччя праці для неї

Бостон, Масс. — Український Народний Союз та місцева Українська Громада вшанували тут минулої неділі, 24 травня цього року, одного із найбільш відданих і заслужених своїх працівників - піонерів, довголітнього головного радного УНСоюзу та передового місцевого діяча Миколу Давискибу у 50-річчя його громадської діяльности. З цієї нагоди в його честь влаштовано бенкет з відповідною програмою, що відбувся у вщерть заповненій залі місцевої української православної церкви св. Андрія. Врочистість започаткував і закінчив молитвою місцевий парох всч. о. Іван Данилевич. Гостей привітав предсідник 238-го Відділу ім. Є. Коновальця п. Василь Міґован, який і проводив програмою. Ювілейну промову виголосив головний касир УНСоюзу п. Роман Слободян, згадуючи про великі заслуги Ювілята для своєї Церкви і Народу та, зокрема, для УНСоюзу і висловлюючи свою радість, що Громада вміє пошанувати працю і заслуги своїх відданих працівників, бо це є заохотою для молодших працівників, щоб вони перебирали смолоскип проводу в свої руки та працювали, щоб „наша слава не пропала". Ювілята вітали ще головний контролер УНС Іван Кокольський та головна радна адв. Анна Чопик, а від Управи місцевого Відділу УНС привітання склала його секретарка Анна Ремік, подаючи короткий і загальний огляд праці Ювілята. Після привітань і промов п. Роман Слободян урочисто передав Ювілятові від імени Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу Почесну Грамоту з вдячністю за його працю і заслуги. Головний касир при цій нагоді відзначив ювілейною медалею о. Григорія Грушки й секретарку 238-го Відд. УНС за її успіхи в організуванні нових членів для УНС, які вона збільшила й під час цієї церемонії, передаючи п. Слободянові п'ять нових членських аплікацій. Ювілят, п. М. Давискиба, зворушений до сліз виявом громадської уваги і пошани до нього, дякував за це громаді та згадав дещо із свого багатого в труди та події півсторіччя життя-буття в Бостоні, куди він приїхав з України, мавши 20 років. У концертовій частині програми шкільні діти вивели українські народні танки, а мандолінова оркестра під диригентурою п. Миколи Калиниченка відіграла в'язанку пісень.

Микола Давискиба

Шведський полковник признав, що продав Совєтам атомові тайни ЗДА

Штокгольм. — Стіґ Веннерстром, колишній шведський полковник летунства й летунський атташе у Вашингтоні признався, що в 1952 році продав Совєтському Союзові всі тайни про Американську Стратеґічну Летунську Команду, американську атомову зброю, систему летунської оборони та інші найбільшої ваги таємні військові подробиці. Веннерстром виявив у слідстві, що він мав „просто фантастичні можливості" для своєї шпигунської роботи та свобідно, без найменших коштів і труднощів, роз'їздив по канадійських і американських летунських базах, штабових кватирах, фабриках зброї і т. п. Тепер 57-літній високий шведський старшина продав Совєтам також подрібні відомості про всю шведську збройну силу і всі її оборонні влаштування, як також про всі оборонні лаштунки на всьому Скандинавському півострові. Шпигунська афера Веннерстрома — одна з найбільших і найпоганіших в історії світового шпигунства та тим прикріша для шведів, що Веннерстром діяв без найменших ідейних спонук, а виключно тільки задля грошей. Шведський уряд, під натиском збоку парляменту і публічної опінії, оприлюднив 600-сторінковий протокол зізнань Веннерстрома.

В АМЕРИЦІ

● **25-го травня** в Далласі, Тексас, аґенти Федерального Бюра Інвестиґацій „відограли" сцену вбивства президента Дж. Ф. Кеннеді. Один аґент їхав в авті немов покійний Президент їхав 22-го листопада 1963-го року, інший аґент „грав" ролю Лі Гарві Освалда і стояв на 6-му поверсі шкільного магазину і звідтам фотографував авто, що їхало вулицею Елм. Ще інші аґенти фотографували авто з усіх можливих боків. Це все для Комісії Воррена, яка має дати публічно звіт про вбивство президента Кеннеді.

● **Хоч преса гадає,** що колишній президент Айзенгавер у своїй заяві про прикмети републиканського кандидата на президента виявив, що сенатор Беррі Ґолдвотер не повинен бути кандидатом на президента, то сам сен. Ґолдвотер заявив, що йому подобається заява Айзенгавера, який публічно признається, що підтримуватиме того кандидата, якого наіменує партійна конвенція. Ґолдвотер домагається, щоб всі претенденти на кандидатів склали подібні заяви.

● **2-го червня в Каліфорнії** відбудуться правибори, в яких републиканці заявляться за одного з двох кандидатів: Ґолдвотера або Рокефеллера, бо тільки вони обидва є зголошеними кандидатами. Голосувати на незголошених кандидатів, як це буває в інших стейтах, в Каліфорнії не вільно. Преса підкреслює, що число прихильників Рокефеллера збільшується.

● **В стейті Ню Джерзі** припинили винищувати шкідливі комахи за допомогою хемікалій так званого ДДТ, бо науковці твердили, що ДДТ шкодить не тільки птахам і тваринам, але і людям. Від тепер мають вживати інших хемікалій до цієї цілі та так званою біологічною методою винищувати шкідника дерев так званого „циганського моля".

У СВІТІ

● **Американського амбасадора в Конґо** — Дж. МекМуртрі Ґодлея конґолійська поліція притримала на вулиці Леопольдвілю і відвезла на поліцію, оскарживши у порушенні поліційної години. З поліційної станиці негайно звільнили його. Коло 500 осіб притримано й відвезено на поліційну станицю з тієї самої причини: люди просто не знали, що конґолійський уряд несподівано проголосив поліційну годину серед низки заходів проти терористів, які нічччю підкидували бомби.

● **Совєтська преса** повідомляє, що засуджено на смерть таджика Темура Шаміль-Заде за крадіж і перепродаж харчів. Совєтські газети твердять, наче б засуджений був „лідером банди, що крала харчі з державної розподільні і продавала їх на чорному ринку". Це ще один засуд смерти за „спекуляцію", при чому крадіж харчів і перепродаж на чорному ринку — це ще один доказ диковинних відносин в СССР, де харчі все ще є найбільш ласим і — рідким — крамом.

● **Турецький уряд** оприлюднив свою останню ноту, вислану Британії і Греції, в якій закидає кіпрсько - грецькому президентові Макаріосові і його урядові, що він змагає до фізичного винищення турецького населення Кіпру. Туреччина покликається на факт схоплення кіпрськими греками кількадесятьох турків, які з того часу зникли без сліду.

● **Гастон Дефер,** посадник французького міста Марсейль, який кандидуватиме проти де Ґоля в найближчих президентських виборах у Франції, попав у конфлікт з своєю Соціял-демократичною партією, бо він рішуче відкидає виборчий союз з комуністами

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Опінія Айзенгавера

Колишній президент Д. Д. Айзенгавер не має ніякого офіційного становища в державі і в партійно - політичному та громадському житті. Але він є безперечно визнаним найвищим авторитетом для всіх республіканців, є тим державним мужем, з думкою якого рахувався Дж. Ф. Кеннеді і рахується теж Линдон Б. Джансон. Тож зрозуміло, що коли по республіканському боці від місяців існує велика непевність щодо кандидата в осінніх президентських виборах, то очі республіканців звертаються в сторону „Айка": що він скаже, кого поручить. Ситуацію драматизує той момент, що обидва чолові кандидати, які ведуть енергійну, вперту й виснажливу кампанію у правиборах, сенатор Беррі Голдвотер і губернатор Нелсон А. Рокефеллер, один одному закидають: якщо не я, а він стане офіційним партійним кандидатом, то це буде „катастрофою" для партії. Таке нетолерантне, вороже становище Голдвотера і Рокефеллера, поруч із фактом, що вони репрезентують два крайні крила Республіканської партії, навряд чи матиме більший вплив на саму вже виборчу кампанію республіканців після вибору їхнього кандидата, але тим не менше воно поважно послаблює їхні вигляди на перемогу у виборах, бо дає їхнім демократичним суперникам нові, і таки республіканські аргументи для поборювання республіканського кандидата.

У цій ситуації багато республіканців були розчаровані, що Д. Д. Айзенгавер у своїй статті в понеділковому числі „Ню Йорк Гералд Трібюн", присвяченій справі республіканської кандидатури, відмовився назвати будь-яку особу, зате говорив виключно про програму, якої повинен триматися кожний кандидат. Він радить такий рід „правдивого республіканізму", що його репрезентував і здійснював він сам, Айзенгавер, за свого восьмилітнього урядування в Білому Домі, при чому, покликався на програмові плятформи, вирішені на партійних конвенціях в 1956 і 1960 роках.

Тому, що Айзенгавер з гордістю признався до двох законів у справі расової інтерпретації і хвалив конструктивний підхід республіканських сенаторів до теперішнього законопроєкту про громадянські права, як теж тому, що він заявився за „льояльне" підтримання Об'єднаних Націй, — прихильна ліберальним течіям преса, з „Ню Йорк Таймсу" у проводі, коментувала ту заяву Айзенгавера, як ніби ворожу у відношенні до кандидатури Голдвотера. Сам Голдвотер рішуче так тієї заяви Айзенгавера не зрозумів, і приєднався до засадничого його становища, що кандидатом Республіканської партії має бути людина, яка „дивиться в майбутність", вірить у потребу „розсудливого, але енергійного уряду", признає уряд, що не накидав би своєї влади стейтам та громадам і вів здорову господарську політику. Рокефеллер підписався також під заявою Айзенгавера, пригадав виконування різних функцій і місій в роках 1953-61 та покликався на своє співавторство партійної плятформи з останньої республіканської конвенції.

Покищо іде бій за отримання 82-ох делегатів від Каліфорнійського стейту, що мають вирішити правибори 2-го червня цього року. Але, мабуть, найбільше рації має сенатор Голдвотер, який передбачає, що коли б республіканська конвенція не призначила його на президентського кандидата, то не стане ним також і Нелсон Рокефеллер. Він називає Ричарда Ніксона — але не є виключені й інші можливості.

Монголія — між СССР і Китаєм

Так звана Монгольська Народна Республіка із столицею Улан - Батором — це велика, але слабо заселена країна в Центральній Азії, сателіт комуністичної Москви від 1921-го року, коли на територію Зовнішньої Монголії увійшли частини червоної армії. Хоча до 1924 року в тій країні формально ще зберігався монархістичний лад, однак насправді вже від першого року московської окупації у Монгольській Народній Республіці діяла маріонеткова Народно - Революційна Партія, підпорядкована і до наших днів компартії Совєтського Союзу. Російські війська увійшли на територію тієї азійської країни нібито для допомоги в боротьбі проти „китайських загарбників". Сумнозвісна „рука помощи" Москви вже ніколи не віддала монгольському народові ключів від Улан - Батору. Досить сказати, що в 1941 році, після кривавих сталінських чисток у Зовнішній Монголії, всі школи й преса були змушені перейти на російську абетку (дарма, що вона не відповідає духові монгольської мови).

Зовнішня Монголія нараховує лише — 1 000 000 мешканців. Більшість із них і досі кочує, займаючись скотарством, лише подекуди — рільництвом. Усі монголи об'єднані в так звані „кооперативи", а фактично колгоспи; живуть вони під партійною диктатурою верхівки, що сліпо кориться наказам Кремлю. Совєтська преса залюбки називає МНР країною „завершеного соціялізму". Здавалося б, що там усе вже „завершено", і Монгольська Народна Республіка, суто азійська країна — надовго потрапила у широку московську кишеню. У це вірив Сталін: коли японці поткнулися на монгольську територію в 1933-му році — біля Халхин - Голу, він боронив чужу землю так, немов би це була „ізвечно - русская земля". Вірив у це й Хрущов, немов забуваючи, що і в Китаї живе понад півтора мільйона монголів, що монгольською мовою говорять понад 3 000 000 людей, що до родини монгольських мов належать і мови деяких поневолених в СССР народів Азії, як бурятів, калмиків, ойротів... Здавалося, забув про це ввесь світ, крім сусіда - велетня — Китаю. Пейпінг віддавна косим оком дивився на те, що Зовнішня Монголія перебуває у сфері впливів Москви, що там розпочалася русифікація азіятів, що сотні тисяч тонн м'яса з МНР ідуть не в китайський, а в російський казан. Для декого Москва зробила в 1961-му році несподіванку: того року в Улан - Баторі раптом відкрили Академію Наук МНР, створили додаткові міністерства, і того ж року Монгольська Народна Республіка подала заяву і була прийнята до Об'єднаних Націй! Всі ці поспішні заходи поробив Кремль, щоб формально показати світові МНРеспубліку, як „незалежну державу".

Як повідомив „Ню Йорк Таймс" з 22-го травня, в Улан - Баторі між робітниками-китайцями і монголами доходить до вуличних боїв; китайці роздають монголам антихрущовські проклямації... З наказу Москви „уряд" чи пак „Великий Народний Хурал", що складом і діями нагадує уряд УССР, почав виганяти з МНР китайських робітників, яких наїхало туди з Китаю понад 40 000 осіб. Вигнання їх означатиме припинення будівництва багатьох фабрик, доріг, мостів, каналів для зрошування. Але монгольський маріонетковий уряд не рахується з інтересами свого народу. Монгольська Народна Республіка — це одна з набільших кісток незгоди між Росією і Китаєм.

Валерій Остапенко

ОПЕРАЦІЯ „ОВЕРЛОРД"

(До 20-річчя інвазії союзників у Нормандію)

У грудні 1943-го року генерал Айзенгавер прибув до Лондону, щоб перебрати керівництво плянуванням інвазії союзників в Нормандію. Це означало, що інвазія в Европу буде відбуватися під загальним командуванням американця і „в американському дусі".

Перед тим у цьому питанні існувало три концепції: американська, англійська і французька.

Американська концепція передбачала повести битву в Европі найкоротшим шляхом, об'єднавши дві операції: в Нормандії і в долині річки Рони. Між Швайцарією і Північним морем союзні армії мали з'єднатися і разом перейти Райн.

Англійці були проти такого пляну. Вони казали, що американці хочуть напасти на ворога там, де це буде найтрудніше — „хочуть взяти бика за роги". Замість того Лондон пропонував повести головний наступ через Італію і Балкани, вийти в придунайські краї і звідти вдарити на Німеччину. Такий плян цілком відповідав політиці англійців, які прагнули встанови контролю на Середземному морі і боялися, щоб там першими не з'явилися Совєти. Але з воєнної точки зору плян англійців мав великий недолік. Наступаючи через Італію і Балкани, союзні війська зустріли б на своєму шляху могутню природню перешкоду — Альпи. Будучи створені головним чином для дій на рівнинах, вони могли на довший час затриматися в альпійських горах.

Французька концепція розходилася і з американською і з англійською. Французи настоювали на тому, щоб почати інвазію на півдні Франції, спочатку звільнити Францію, і аж тоді вдарити на Німеччину.

Як бачимо, всі три концепції мали однакову кінцеву мету, але шляхи досягнення цієї мети пропонувалися різні. Конкретно, в американській концепції домінував елемент воєнний, в англійській — політичний, у французькій — патріотичний, вірніше, егоїстичний.

Оскільки тодішні воєнні обставини вимагали від союзників швидких та рішучих дій, перемогла точка зору американців, і на останній нараді політичного керівництва та воєнного командування союзників рішено почати інвазію в Европу через Нормандію, закодувавши цю операцію під назвою „Оверлорд".

Спочатку день інвазії намічалось на 1-го травня, але в деяких деталях сталася затримка, і день „Д" перенесено на 5-го червня.

На західньому узбережжі Ляманшу союзне командування зосередило 40 піхотних і 9 танкових дивізій, 2 дивізії повітряного десанту і 7 батальйонів парашутистів. Понад 7 000 воєнних кораблів, 25 загонів трайлерів і 4 000 одиниць водного транспорту були готові знятися з якорів і рушити через Ляманш. Крім того, всі автомашини і танки було герметизовано, щоб вони могли йти наполовину у воді, а якщо потрібно, то й зовсім під водою. Для облегшення висаду альянти побудували п'ять штучних причалів і дві гавані, які можна було буксувати морем окремими секціями. Кожна така гавань своїм розміром приблизно дорівнювала гавані Дувра. Загальна ширина висадового фронту становила 70 миль.

Генералові Айзенгаверові протистояв фельдмаршал Рундштедт — головний командувач німецьких збройних сил на Заході. Окремими групами армій командували фельдмаршали Роммель та Блясковіц. Це були найліпші воєначальники гітлерівської Німеччини, і кількість військ, що були в їхньому розпорядженні, перевищувала півтора мільйона. Але в Берліні допустили ряд великих помилок, тим самим звівши нанівець воєнний хист фельдмаршалів та високу бойову здібність німецьких вояків.

Як свідчать документи Нюрнберзького процесу, інвазія англо - американців у червні 1944-го року не була для німців несподіванкою. Вони знали, що рано чи пізно відкриється „другий фронт" і що в руках альянтів може опинитися Бельгія, Голляндія, Франція і промислові райони Західньої Німеччини. Тому Гітлер вирішив розбити противника раніше, ніж він досягне берегів континенту. З цією метою він наказав побудувати Атлантійський вал — оборонне споруджения, яке своєю могутністю перевищувало всі до того часу існуючі оборонні споруджения, в тому числі й лінію Мажіно. 5 300 000 кубометрів бетону вжито на ту будову. 8 400 фортів, опірних пунктів, батерій та окремих артилерійських позицій вкрили узбережжя на протязі 2 600 миль.

Але й самий характер розміщення Атлантійського валу привів до неправильного розташування військ. Дуже витягнений по фронту і не забезпечений другою лінією оборони, він нагадував собою лінію Мажіно. Як це не дивно, Гітлер, сам висміваючи колись оборонну систему французів, покладав велику надію на Атлантійський вал. Другою великою помилкою німців було те, що вони сподівалися головного удару в найвужчому місці Ляманшу, і тому саме тут зосередили більше сил, ніж на інших секторах. Знаючи про це, Айзенгавер навмисно демонстрував рух кораблів в тому напрямку.

Червень того року почався сильними вітрами та великим хвилюванням на морі. Айзенгавер відклав день „Д" на 6-го червня. Але метеорологічний прогноз все ще був несприятливий. Тоді сталося те, чого ніхто не сподівався: не чекаючи зміни погоди, головний командувач союзних збройних сил дав наказ штурмувати Ляманш. Це був дуже ризиковний наказ, але він давав можливість союзникам використати один з найголовніших елементів стратегії — несподіваність. І дійсно, як пізніше свідчили полонені німці, ніхто на континенті не думав, що союзники почнуть інвазію саме в той день.

6-го червня о 2-ій год. ранку 2 400 альянтських літаків і 860 плянерів - ширяків почали висаджувати в Нормандії повітряно - десантні війська. О год. 5:30 відкрила вогонь корабельна артилерія, а о год. 6:30 перші п'ять піхотних дивізій почали форсувати Ляманш.

В той самий день союзникам вдалося створити кілька мостових причілків, а 10-го червня — великий пляцдарм з власним летовищем. За два дні на цьому пляцдармі вже знаходилося 326 000 вояків, 54 000 автомашин та 104 000 тонн воєнних матеріялів.

Дальші події розгорталися так: 27-го червня американці штурмом здобули Шербург; 16-го липня завдали сильний удар в районі Евресу і вийшли на лінію Пер'єр — Сен-По. В той самий час англо-канадійські війська, розбивши німців над річкою Орн, почали розвивати наступ в напрямку басейну Сени. 29-го липня танки - амфібії Паттона форсували річку і взяли місто Кунанс; 6-го серпня лінія річки Вілен, від Ренна до моря вже була в руках союзників, а 10-го серпня 6-та американська танкова дивізія здобула Брест. Це поклало кінець спротиву німців на всьому півострові Бретань.

Таким чином найбільша в історії інвазія з моря закінчилася повним успіхом і поклала початок загальної перемоги над гітлерівською Німеччиною, незалежно від того, що могло статися в майбутньому на тому чи іншому фронті.

Інвазія англо - американців у червні 1944-го року була у воєнній науці свого роду революцією, яка розбила всі до того часу існуючі основи оборони узбережжя. Вона показала, що в наші дні жадні береги, чи то острівної чи континентальної держави, не є вже неприступними.

І. Світ

АМЕРИКАНСЬКІ ПІДВОДНІ ЧОВНИ

Рідка нагода трапилася нам недавно, коли до порту Сіятел в стейті Вашингтон прибули два підводні човни — „Медреґал" і „Деніл Бун". Для приватної публіки призначено було два дні, 16 і 17 травня на їх оглядини. За день до того представники преси мали нагоду побувати навіть всередині одного з них, але тільки в їдальні та частині мешкань для команди.

Уже не перший раз доводилося нам відвідувати цей причал ч. 91 місцевої бази, яка виконує загальні справи постачання для фльоти в цій частині Тихого океану. Для військових постачань є інша база за яких 20 миль від нас, у Бремертоні, але туди звичайній людині дістатися годі.

Між іншим там стоїть в консервації знаменитий дредиавт „Мізурі", на якому у вересні 1945-го року підписано капітуляцію Японії. Місцеві часописи ведуть велику акцію за те, щоб цей корабель на кінець липня був переведений до порту Сіятел, коли тут відбуваються паради та різні урочистості, але, здається, у Вашинґтоні з цим не кваплються.

Година їзди автобусом — і ми на базі. Вже з Маґнолія мосту видно натовп цікавих.

Нам вже доводилося писати в „Свободі" про візиту в Сіятлі атомового підводного човна, але цей, що його бачимо біля пристані, значно більший. На широкому і довгому його чердаку видно круглі покришки, під якими сховані ракети „Поляріс", разом 16 штук, що кожну летить на віддаль 2 500 миль.

У двох скляних вітринах на пристані виставлено фота, які показують різні моменти із життя субмарини. На одній з них видно, як ракета „Поляріс" вилітає з води, на інших фотах — як проходить вона крізь воду до поверхні. Тут же виставлена модель човна, але без деталів.

Цей 22-ий за чергою підводний човен „Поляріс" був спущений на воду 22-го червня 1963-го року у корабельнях морської фльоти на острові Мейр в затоці Сен-Пабльо, на північ від Сан Франсіско. Там знаходяться також військова база, розбудована під час останньої війни із старої бази, створеної ще 1853 року.

Човен носить ім'я Деніла Буна, який у початках 18-го століття служив в колоніяльній армії. В 1778 році він був полонений індіянами, але щасливо втік з полону. Д. Бун був визначним мандрівником і шукачем нових земель для поселення. У своїх пошукуваннях він дійшов аж до Мізурі і помер у 1820 році на 85-му році життя. 23-го квітня 1964-го року його ім'ям названо корабель, що має своїм призначенням охороняти Америку і вільний світ.

Підводний човен має дві команди — „синю" та „золоту", які напереміну його обслуговують. Разом в кожній з команд 124 моряки та 13 старшин. Човен може спускатися на глибину понад 400 стіп і розвивати під водою швидкість понад 20 вузлів. В зануреному стані він може перебувати 90 днів.

„Деніл Бун" має 8 200 тонн поємности, отже підводний човен з часів 2-ої світової війни міг би легко уміститися всередині тільки тієї його частини, де знаходяться ракети „Поляріс".

— Будова човна коштувала $130 000 000, — сказав його капітан, — але свобода коштує, мабуть, таки більше.

Відвідувачам „Деніла Буна" показали певні частини човна, їдальню й кухню, яку одна з жінок - відвідувачок назвала „мрією господині".

А на підводному човні „Медреґал" публіку безперервною чергою проводили від носової частини до виходу на середині човна. Вражала нас там надзвичайна тіснота мешкань та проходів, у яких напевно людина на 200 фунтів ваги ледве зможе протиснутися.

„Медреґал збудовано вже наприкінці війни протягом яких чотирьох місяців, дальші чотири місяці пішли на його устаткування, і 16-го червня 1945 р. він виплив на Пасифік, щоб взяти участь у війні проти Японії. Саме тоді, як пропливав він через Панамський канал, Японія скапітулювала. Тепер після певної реконструкції „Медриґал" приділено до фльоти, що оперує в північній частині Пасифіку. Він має 1 800 тонн поємности і може занурюватися на глибину біля 200 стіп.

НА ТЕМИ ДНЯ

Про міру завзяття

Український народ — один з найзавзятіших до праці народів. Це видно найкраще по нашій еміґрації. Прибувши здебільшого з порожніми кишенями, наші люди, завдяки працьовитості й завзятості, осягли більше матеріяльних здобутків, ніж інші народи, якщо мати на увазі однаковий професійний стан окремих людей. Ніхто так не шукав „овертаймів" на тяжкій праці, як українці. Серед українців, мабуть, найбільший відсоток і таких робітників, що працювали (а подекуди й досі працюють) на двох фабриках по вісім годин денно в кожній. Інша річ, що до цього часто змушували обставини родинного порядку в перших роках поселення. Але й цей факторураховуючи, українці вели перед у своїй завзятості до праці. Ми може не серед перших щодо використання наших грошей для розвитку торгівлі чи взагалі бизнесу. Але щодо фізичної праці — ми найзавзятіші. І це — шляхетна, корисна риса. Дякуючи їй, ростуть матеріяльні й культурні осяги не лише окремих людей але й громади.

Та все ж завзяття і в цій ділянці нашого життя мусить мати міру. Особливо в таких випадках, коли воно перестає бути корисною прикметою. А таких випадків останнім часом зустрічаємо досить багато.

Статистика і лікарі стверджують: люди умирають не від утоми, а від постійної перевтоми. Поважна частина наших людей терпить якраз із-за браку почування міри свого завзяття. Назагал тяжко встановити кордон між необхідним, потрібним, бажаним і зайвим. Лиш на шпитальному ліжку людина усвідомлює це, знаходить кордон і обіцяє не переступати його в майбутньому, щоб після виздоровлення знову про це забути.

Завданням українців мусить бути не тільки осягнення найвищих матеріяльних та культурних надбань для кожного зокрема та всієї громади в цілому, а й фізичне збереження себе в державах нашого розселення. Тим часом ми часто на це не звертаємо уваги. Тому й такий великий відсоток недомагань, які приходять не лише внаслідок віку, переживань у минулому чи якихось нещасливих випадків, а в результаті надмірного завзяття до фізичної праці навіть тепер, коли цього зовсім не треба.

Цікаво підкреслити, що в більшості випадків брак міри завзяття помічається якраз там, де, здавалося б, найменше треба було б цього сподіватись. Звичайно, ми далекі від того, щоб твердити, що серед українців не існує більше окремих випадків, коли матеріяльний стан ще й досі змушує, на жаль, до тяжкої фізичної праці, і то навіть без можливости застановитися над заторкнутою тут проблемою — про утримання міри свого завзяття. Але це вже — не загальне явище. Натомість брак міри завзяття там, де вона мусіла бути, з усіма неґативними наслідками від цього в майбутньому — все більше й більше узагальнюється, переходить у масове явище, яке варте нашої уваги.

Іван Овечко

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у ЗДА

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

(ДО 150-ЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

(9)

В. Міяковський

„АКАДЕМІЧНА" ПУБЛІКАЦІЯ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ СТОРІЧЧЯ СМЕРТИ ШЕВЧЕНКА

Наприклад, у документі з 19 серпня 1861 р., на ст. 154 опущено великий уступ, понад 20 рядків, з цікавою офіційною оцінкою творів Шевченка і Кулішевої „Граматки". Наведемо цей уступ для тих, кому попаде в руки збірник 1961 р.:

„Что касается сочинений Шевченки, то, обличая в авторе неоспоримый поэтический талант, незаметно, чтобы они дышали неумолимою ненавистью к дворянству, а если в них и описаны некоторые события из истории Малороссии и борьбы ее в Польшею за свою народность и веру, ва в этом ничего нет опасного для дворянства, как и в народных малорусских песнях, в которых эти события выражаются ярче и сильнее, нежели у Шевченки. „Граматка" Кулеша, изданная в Петербурге в 1857 г., по существовавшим в то время особым обстоятельствам в 1858 г. воспрещена была мною для продажи в здешнем крае, как известно Вашему Превосходительству[6] из отношения моего от 24 мая 1858 г., № 3032. Изданная теперь, в настоящем году, Кулешом „Граматка" меньше первой, которая уже распродана, и заключает в себе малороссийскую азбуку, краткую священную историю, молитвы, краткое учение христианской веры, выдержки из священного писания, пословицы и, наконец, краткое изложение, на 4-х страничках, истории Малороссии, в которой ничего не упоминается о гайдамацкой рези. Во всем этом ничего, возбуждающего против дворянства, нет, и все сочинения Шевченки и Кулеша пропущены подлежащею цензурою и напечатаны в Петербурге. При всем том, по изложенным в отношении моем к Вам от 27 июля № 3391 основаниях я сделал распоряжение о недопущении к употреблению в сельских школах здешнего края малорусских букварей"[7].

Публікація документів, яких нема в збірнику 1950 р., очевидно, зроблена з неточних і неперевірених копій. З найважливіших помилок відмітимо такі: в списку осіб, що були присутні на похороні Шевченка (ст. 97) під ч. 12 значиться „жена инспектора 2-й киевской гимназии Надежда Чапова", замість Чалова, як в оригіналі; під ч. 15 в тому ж списку надруковано Вогодський замість Воюцкий; під ч. 17 замість Шукета мусить бути Шукста[8].

Не краще стоїть справа з передруком уривків з мемуарної літератури про похорон Шевченка. Що передрук їх був зроблений не з першодруків, до яких мусів би вдатися совісний публікатор, можна довести на багатьох уривках. Але один приклад — наймаркантніший. Друкуючи уривок із спогадів В. Бернатовича, упорядники збірника звернулися не до тексту москвофільського часопису „Слово", де ці спогади були надруковані вперше (Львів, 1861, № 49) і не за недавнім передруком їх у книзі „Спогади про Шевченка" (Київ, 1958, ст. 527-531), а задовольнилися передруком уривка з книги „Біографія Т. Г. Шевченка за спогадами сучасників" (Київ, 1958), де це місце подане було з великими купюрами і з одною фатальною помилкою. В. Бернатович наводить початок промови одного не названого ним поляка над труною на дорозі перед самим Києвом про те, що Шевченко „не любив поляків, бо не мав за що любити", але над його труною, мовляв, „подамо одні одним братерську руку, щоб забути ворогування предків наших". До цього Бернатович від себе додає під рядками примітку: „У нас, бачите, молоді ляхи стають уже інші". Ця остання примітка через недогляд упорядників надрукована в „Біографії Шевченка за спогадами сучасників" замість слів самого поляка (ст. 341). Текст вийшов такий: „виступив другий лях, который зачав словами: „У нас, бачите, молоді ляхи стають уже інші!" І все. В такому вигляді упорядники видання 1961 р. передрукували й собі цей уривок спогадів Бернатовича, зазначаючи в бібліографічній нотатці газету „Слово" як своє першоджерело.

Всі ці дефекти зовсім знецінюють опубліковані в книзі 1961 р. матеріяли.

Щодо приміток, то упорядники видання обмежилися передруком виключно тих, які подані були в згадуваній „Біографії Т. Г. Шевченка в спогадах", тому, очевидно, до документів, узятих з інших джерел, не подано жадної примітки. Самий характер приміток дивує їх беззмістовністю: вони часто повторюють лише те, що видно з самого основного тексту. Між тим, наприклад, літери К.В.Ш., якими Бернатович позначив одного з промовців над труною і під якими треба розуміти відомого шестидесятника К. В. Шейковського, лишилися не розкритими, бо їх не розшифрували й редактори „Біографії Т. Г. Шевченка в спогадах".

Дивним видається, що в книжці, виданій у Києві видавництвом Академії Наук Української РСР і фірмованої Музеєм Т. Г. Шевченка, потрібно було всі українські публікації супроводити перекладами на російську мову. Треба відзначити також, що все оформлення текстів, починаючи від титульної сторінки і кінчаючи примітками, дано з незрозумілих причин російською мовою.

Підсумовуючи всі недоліки цієї ювілейної публікації, мусимо признатися, що ми не розуміємо, нащо було видавати таку дефектну книжку і як упорядники наважилися на звороті титульної сторінки поставити замітку, що книга розрахована на фахівців шевченкознавців та студентів філософічних факультетів.

[5] Київський генерал-губернатор кн. І. Васільчиков.

[6] Київський губернатор П. Гессе.

[7] Подаємо з копії Музею-Архіву УВАН, лл. 147-148. Звичайно оборона Шевченка і Куліша в офіційному папері належала не кн. Васильчикову, від імени якого він писаний, а правителеві його секретної канцелярії Маркові Андрієвському, що був потаємним Никодимом Шевченка ще під час його арештування в Черкаському повіті в 1859 році.

[8] Цього документу нема в збірнику 1950 р. Копія в Музеї-Архіві УВАН зі справи київ. губ., 1861, ч. 198, л. 6. Ще гірше, що до уривка спогадів М. Чалого, де він свою дружину назвав Чалиха (ст. 75), дано таку примітку: „Чаповая Надежда, супруга инспектора 2-ой киев. гимназии М. К. Чалого (ст. 167). Воюцький, це — фотограф, що зробив відомий знімок Шевченкової труни в оточенні рідні поета.

Совєти признали Єгиптові нову допомогу на 277 мільйонів долярів

Каїро. — На закінчення своєї 16-денної візити в Об'єднаній Арабській Республіці Хрущов проголосив уділення їй нової совєтської довготермінової позики, при чому Насер уточнив її: це будуть 277 мільйонів долярів в додатку до круглого більйона, що його Совєти дали тій арабській країні у постаті військових достав, включно з воєнними кораблями, літаками і всякою модерною зброєю, та 500 мільйонами, в які треба включити близько 400 мільйонів, видатковaних на будову Асванської греблі. Хрущов підкреслив у своїй промові, що совєтсько-єгипетська приязнь „простягається поза межі матеріяльних інтересів". У проголошеному спільному комунікаті — Об'єднана Арабська Республіка приєдналася цілком до совєтського становища в усіх закордонно-політичних справах, зокрема щодо Куби, В'єтнаму і Ляосу, разом теж обидві сторони лаялись проти „імперіялістів і колоніялістів". Західні коментатори звертають увагу, що включення Об'єднаної Арабської Республіки в совєтську орбіту впливів прийшло після того, як Америка зірвала свою обіцянку фінансувати Асванську греблю, а Британія і Франція напали були збройно на Об'єднану Арабську Республіку. СССР підтримує теж цілком арабів в їх спорі проти Ізраїлю.

В роковини Т. Шевченка в Нюарку, Н. Дж.

Українська Православна Громада церкви св. Вознесення м. Нюарку спільно з приналежними до неї Організаціями як: Рідна і Недільна Школа, Ліга Української Православної Молоді та Молодечої Організації Ю. Одуму гідно та достойно відзначили 150-ті роковини народження Тараса Шевченка.

29-го —березня 1964 року в церкві св. Вознесенія після Служби Божої відправлено Панахиду. Панахиду відправив о. прот. М. Харіщак. Були присутні члени молодечої організації Ю. ОДУМ-у, які в одумівських уніформах стояли на струнко, з прапорами в руках.

Цього ж дня в залі цієї ж церкви по полудні відбувся Концерт-Академія. При вщерть виповненій залі та по відігранні американського гимну, мішаний хор при організації ОДУМ, під кер. В. Пташинського гарно виконав „Заповіт".

Свято відкрив настоятель церкви св. Вознесенія о. прот. Микола Харіщак. Реферат про життя і творчість Шевченка відчитали учні Рідної Школи, що їх підготовила вчителька п-ні Данчук. Виголосили реферати: В. Кирейко, Тамара Бурило і Д. Стройник. Реферат по англійськи виголосила Надя Шафранська.

По рефераті відбулася художня частина, в якій брали участь: Рідна Школа ОДУМ, дитячий садок при молодечій Організації ОДУМ, Ліга Православної Молоді та Церковна Громада. Була повна соборність, про яку мріяв і боровся Великий Поет. Своє вміння і здібність в підготовці Свята, крім дітей, виявили вчителі Рідної Школи: директор В. Кирейко, вчитілі пані Данчук і пані В. Діберт, виховники юного ОДУМ-у: пані О. Матула, І. Каневський, п. П. Матула та виховниця дитячого садочку п-ні Є. Степова.

Керувала і провадила програмою старшої групи дівчаток одумівок пані Оля Матула. Вона за кожною декламацією з творів Т. Шевченка давала пояснення твору. Подібне англійською мовою робила членкиня Ліги Української Православної Молоді п-на Е. Молінська.

Програма записана на стрічці і фільмована. Цією справою займались інженер П. Матула і виховник Ю. ОДУМ-у І. Каневський, голова Товариства Одумівських Приятелів.

Учень Рідної Школи, П. Раденський продеклямував вірш „Мені однаково" ... Інсценізацію „Лілеї", що її підготовила вміло вчителька Рідної Школи п-ні В. Діберт, виконали учні О. Степова та О. Матула. Вірш „Мій Рідний Край" продеклямувала учениця Г. Гончаренко, а вірш „І виріс я на чужині" — учень С. Радомський.

Інсценізацію „В поклоні до Шевченка" виконали діти з дитячого садочку, її підготовила п-ні Е. Степова. В інсценізації брали участь: Г. Гончаренко, Ок. Матула, Ол. Матула, Ю. Гончаренко, Н. Павленко, О. Степова, В. Степовий,, Н. Шафранська, Н. Пташинська та В. Філімончук.

Хор Юного ОДУМ-у під кер. В. Пташинського проспівав „Думи мої ...", „Стоїть явір над водою, та „Над дніпровою Сигою".

„Не нам на прю з тобою стати" продеклямував В. Степовий. „Давно те діялось колись" Г. Стройник, та „Ісаія" — Ан. Степова.

Найуспішнішою точкою, яку підготовив і нею керував директор школи п. В. Кирейко, був виступ музичного квартету. Чотири учні Рідної Школи, вони і члени Ю. ОДУМ-у: В. Кирейко — піяно, В. Минак — мандоліна, В. Степовий — скрипка та П. Гавришенко — акордеон, на тлі декламації, що її по мистецьки виконав учень П. Радомський, і вони виконали теж „Реве та стогне Дніпр широкий".

К. Степовий на доручення Комітету Побудови Пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні вручив Молодечій Організації Юного ОДУМ-у, Грамоту Подяки, подякувавши одумівцям за їх пожертви на побудову пам'ятника, та закликав як дітей так і старших, що ще не дали своїх пожертв на будову, поспішитись зі складенням їх.

На закінченя мішаний хор під кер. дир. В. Пташинського відспівав „Встала хмара з-за Лиману" та „Садок вишневий коло хати".

Удекорування сцени виконали В. Кирейко, І. Каневський, І. Стокальський, М. Стройник.

Імпреза пройшла з успіхом і залишила по собі миле та гарне враження. — Відспіванням українського гимну закінчено імпрезу. К. Степовий

Звернення Шевченківського Комітету у Великій Британії

Заходами Шевченківського Комітету у Великій Британії видано перший том творів Т. Шевченка англійською мовою. Цей том включає вступне слово П. Сельвера, найстаршого перекладача Шевченка, працю проф. В. К. Матюза та обширний науковий вступ доц. В. Свободи із Лондонського університету. Далі йде серія перекладів пера англійської поетки Віри Річ, яка від довшого часу вивчає українську мову, літературу та сучасні питання.

Збірка стрінулася з численними оцінками в українській пресі, в англійських фахових журналах, а також у журналі „Слявія Орієнталіс" у Варшаві. Відомості про цей переклад попали навіть на сторінки совєтської преси і були для наших патріотів в Україні доброю вісткою, що українська еміграція у вільному світі працює над поширенням правди про Шевченка, а разом із тим про поневолену Україну. Такі вістки разом із звідомленнями про величаві пам'ятники будовані Шевченкові у Вінніпеґу й Вашингтоні свідчать для наших братів про напружену працю на всіх ділянках українського життя на вільній чужині. А головне, що вся еміграція разом із поневоленою Україною не схиляють, вниз прапорів вогненних кличів Шевченка до волі України та її державної суверенности.

До всього українського громадянства на чужині звертаємося з гарячим апелем зробити всі можливі зусилля для розповсюдження цієї книжки.

Ми віримо, що ця справа заслуговує на загальну підтримку та є частиною великої кампанії всіх українців у вільному світі помирити й звеличати ім'я Шевченка та його благородні кличі спільної боротьби поневолених народів проти московської окупації та народовбивства.

Подаємо рівночасно до відома ,що Комітет викупив увесь наклад від англійського видавництва так, що від дати цього звернення Комітет є єдиним власником і адміністратором згаданого видання. Ціна книжки виносить $3.00

Відмічуємо при тому, що поява так дуже упрагнених дальших томів залежить виключно від розпродажі книжки. Комітет є в посіданні викінченого, мистецького перекладу „Мистця" Шевченка пера славного П. Сельвера, але не може підняти цього видання із фінансових причин. Всяка пряма підтримка, чи дотації установ на ту ціль стрінеться з вдячністю всього Комітету та всього українства, яке гаряче бажає повного видання творів Шевченка в англійській мові.

Отже, у Ваших руках спочиває продовжування видання творів Шевченка англійською мовою. Ми віримо, що наш заклик стрінеться із прихильною підтримкою всього патріотичного громадянства на чужині.

Подаємо нижче повну назву книжки та адресу Комітету:

TARAS SHEVCHENKO: SONG OUT OF DARKNESS. Selected poems translated from Ukrainian by Vera Rich with preface by Paul Selver, a critical essay by W. K. Matthews, introduction and notes by V. Swoboda. London, pp. XXXII plus 128.

Адреса Комітету: Shevchenko Centenary Committee, 49, Linden Gardens, London, W. 2, England.

За Діловий Комітет: проф. В. Шаян — голова Ділового Комітету; інж. В. Олеськів — секретар; дир. Ю. Заблоцький — уповноважений у справах розповсюджування видань Комітету.

● В Йорданії археологічна експедиція, очолювана американським ученим Джозефом Фрі, який є директором Археологічної школи в Єрусалимі, відкопала нову велику староданню могилу біля містечка Дотан. Видобуто з тієї могили, яка походить з часу між 1400 і 1100 рр. перед Хр., вже 2.400 різних предметів безцінної археологічної вартости.

● У Мюнхені вітали сердечно американського сенатора Едварда Кеннеді, наймолодшого брата покійного Президента. Едвард Кеннеді прибув до Західньої Німеччини а Риму, щоб далі організувати фонди, потрібні для заснування Пропам'ятної Бібліотеки імени Джана Ф. Кеннеді. Едвард Кеннеді першим ділом поїхав на міст у Мюнхені, перезваний іменем Джана Ф. Кеннеді.

Доповідь в'язня Москви о. Цізика в Маркет університеті

26 квітня в балевій залі Брукс Унії виголосив доповідь о. Ісусовець В. Цізик, що його вимiняв Державний Департамент по 23 роках ув'язнення за кілька большевицьких агентів, в жовтні 1963 року. Він говорив перед півторитисячкою слухачів про свої переживання в совєтських тюрмах, концлагерах та Сибірі, на запрошення Слов'янського Інституту Маркет університету.

Конференцію започаткував проф. Р. Смаль-Стоцький, директор Слов'янського Інституту і привітав о. Цізика в імені президента Маркет університету, а присутні зробили постанням з місць овацію в'язневі Москви. Незвичайно цікаві подробиці подав в'язень Москви і для українців. Він народився у Пенсилвенії і там ознайомився з греко-католицьким обрядом і потім посвятився студіям Східнього християнства. Вибух війни застав його у східній Польщі і він попав під большевицьку окупацію. Дістався до Львова, зголосився до митрополита А. Шептицького і той поблагословив його на місійну працю в глиб большевії, в уральські краї. Там був заарештований і по жахливих цілоденних допитах-тортурах, присуджений без суду на 15 років концлагерів. На спеціяльний запит проф. Р. Смаль-Стоцького: як численні були українці в концлагерах, чи зустрічав він там українських священиків, чи знав він, що на Сибірі є ув'язнений теж український митрополит Йосиф Сліпий — доповідач відповів, що українці творили більшість в конлагерах; дуже жорстоко поступали там з „бандерівцями". Українських священиків зустрічав і подав їх імена, знав також про ув'язнення українського Митрополита. В концлагерах національні групи кріпко держались разом. Доповідач назвав зокрема українців, литовців, білорусинів, вірмен, грузинів. Священик-в'язень опікувався всіма християнами без різниці віровизнання, бо в концлягерах і на Сибірі є спільний фронт усіх віруючих. Отець Цізик працює тепер над виданням своїх споминів. Проф. Смаль-Стоцький запросив в'язня Москви виголосити доповідь в Науковому Товаристві ім. Шевченка в Ню Йорку про свої зустрічі з українцями в сибірських концлагерах.

Виповнена вщерть заля оваційно попрощала доповідача.

Н. Н.

Молодь з Трой і Вотервліт у поклоні Т. Шевченкові

Українська молодь наших катол. парохіяльних шкіл у Трой і Вотервліт, Н. Й., при співпраці Українського Студентського Товариства у Трой, і Відділів УККА обох згаданих міст — уладила спільно Шевченківський вечір у залі Українського Клюбу у Вотервліт 15-го травня. Організатор цього вечора, В. Боднар в Трой, відкриваючи його, підкреслив живучість ідей Тараса серед нашої молоді. Дитячий хор відспівав „Заповіт", студ. І. Р. Дурбак прочитав біографічну доповідь про Шевченка, переплітану деклямаціями, інсценізаціями та співами пісень: „Садок вишневий" і „Думи мої".

Деклямували: Г. Сидор, Я. Хорват, О. Коновальчук, О. Роман, Д. Боднар, Ю. Жеребинський і М. Гарат, учениці й учні укр. катол. парохіяльної школи у Трой. Інсценізацію з „Катерини" виконали: Я. Дзюба (батько), Д. Наболотна (мати) і Г. Наболотна (Катерина).

Інсценізацію поеми „Розрита могила" виконали: Д. Наболотна, І. Коцур, І. Боднар і сьомилітній Роман Боднар, що став „героєм вечора" своїм сміливим виступом, що викликав гучні оплески цілої залі. Відома в цілій околиці танцювальна група молоді з Вотервліт — „Верховина" — відтанцювала по мистецьки два танки. Голова Українського Студентського Т-ва у Трой, студ. Н. Томич, прочитав доповідь про значення Шевченка для українського народу. Студ. А. Павлів з Коговзу відіграла гарно на фортепіяні дві композиції. Вкінці відбулася жива картина: кобзар (студ. В. Слободян) на тлі молоді й дітвори, при звуках платівки „Слово Шевченка". Деклямації та пісні підготовили: учитель укр. школи у Трой, п. М. Янішак і п. В. Боднар. Фортепіяновий супровід вела студ. А. Павлів. Голова Відділу УККА у Вотервліт, п. Т. Романишин, подякував організаторам, виконавцям та всім учасникам за численну участь. Зібрані пожертви вислано на пам'ятник Т. Шевченкові у Вашингтоні.

Варт підкреслити, що всі виступаючі шкільні діти належать до Пласту, який веде успішну працю серед дітвори й молоді. Також студенти виросли у Пласті. Виховна праця Пласту та українських шкіл приносить гарні овочі, що могли бачити й чути учасники цього гарного ксонцерту нашої молоді в поклоні Тарасові у 150-ліття його народин. Тому вони заслуговують на якнайбільшу підтримку нашого громадянства, бо тільки молодь з укр. шкіл, Пласту й інших молодіжних організацій йтиме шляхом Тарасових заповітів.

І. Д.

Двоє великих завдань для еміграції ЗДА й Канади

27-го червня відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні, а 5-го вересня відзначення 150-ліття народження Т. Шевченка на майдані біля величної будівлі Парляменту Манітоби, на якому нещодавно воздвигнуто пам'ятник Т. Г. Шевченкові.

Прикро, що ці дві дати так близько одна від одної. Але обставини такі, що інакше годі було зробити. Розуміємо, що це незручно, але бути треба і у Вашингтоні, і у Вінніпезі. Треба і конче треба. Бо це справді дія справжньої ділової відповіді підступній Москві.

Саме цим ми Москві доведемо, що хоч в час шаліючого в Україні голоду сьогодні, організованого Хрущовим — Москва теж ставить пам'ятник Шевченкові, та цим вона ні нас, ні Україну, ні світ не одурить. Не одурять нікого так само холуї типу Корнійчуків, які дякували „рідній" Москві, та ті „дядьки отечества чужого", що давали Хрущову ордена імени Шевченка.

Будьмо ж людьми! Не забудьмо кривавих ран, поту, сліз наших рідних і нас самих і тих усіх наших братів і сестер, що сьогодні караються може ще в тяжчій ситуації, ніж ми її бачили.

Будьмо ж усі і у Вашингтоні і у Вінніпезі, бо то буде справжня наша політична відповідь Москві перед очима Західнього світу в обороні України.

Участь усіх нас в цих двох урочистостях велике політичне діло. Дайте же, Боже, добру путь!

За Президію Світової Федерації Колишніх Політичних В'язнів і Репресованих Совєтами:
голова Президії — С. Підгайний, секретар — С. Федорівський, голова СУЖЕРО — М. Костюк, голова ДОБРУСУ ЗДА — А. Гудзовський.

„Лев Кашміру" посередничить між Індією і Пакістаном в їх 14-річному спорі

Равальпінді, Пакістан. — Колишній прем'єр Кашміру, шеїх Мохаммед Абдуллах, який перевів 10 років у в'язниці, арештований індійськими властями після того, як він відмовився визнати Кашмір за інтегральну частину Індії і вимагав переведення там плебісциту, став тепер головним посередником між Індією і Пакістаном в їх 14-річному спорі за кордонну провінцію Кашмір. Звільнений недавно з в'язниці, Мохаммед Абдуллах заявив, що він не відмовився від давнього погляду щодо найкращої розв'язки проблеми Кашміру шляхом плебісциту, але приймає кожну розв'язку, на яку погодяться Індія і Пакістан. Він пропонував вже створити в Кашмірі кондомініюм (подвійну владу), визначити нові кордони і т. п. інші можливості. На запрошення індійського прем'єра Неру він перебував два тижні в Ню Делі, але його тамошнє перебування було навпів засекречене. Зате, коли він тепер прибув до Пакістану, то десятки тисяч народу вітали його, як національного героя, окликами „Лев Кашміру"! У публічній заяві він висловився оптимістично про можливості порозуміння з Індією і хвалив індійських лідерів за приязне прийняття, що його він знайшов був у столиці Індії. Кашмір — мусульманська країна, так само, як Пакістан. Гіндуська Індія окупувала три четвертих Кашміру і вперто відмовлялась від усіх пропозицій компромісу.

● У столиці Південної Кореї Сеулі знову прийшло до зудару між поліцією і коло 1.000 студентів, які влаштували гамірливу вуличну демонстрацію, цим разом з приводу матеріяльних труднощів, що з ними борються корейські студенти. Покищо дещо притихли бурхливі демонстрації, що їх раз-у-раз робили південно - корейські студенти

✝

Ділимося сумною вісткою про смерть нашої Найдорожчої і Незабутньої МАМИ І СЕСТРИ

ОЛІМПІЇ З МЕТЕЛЛІВ ЛЕВИЦЬКОЇ-ДУРКОТ

яка упокоїлася в Бозі по довгих і тяжких терпіннях прийнявши Найсвятіші Тайни, дня 21-го травня 1964 року в Денвері, Колорадо.
Похоронена дня 23-го травня 1964 р. на католицькому кладовищі в Денвері.

Невимовним горем прибиті:
АЛЕКСАНДРА ЛЕВИЦЬКА — донька в Денвері
МАРІЯ з ЛЕВИЦЬКИХ ВЕНЖІВСЬКА — донька в Денвері
Мгр. ІВАН ВЕНЖІВСЬКИЙ — зять в Денвері
ОЛЕНА з МЕТЕЛЛІВ КРУЦЬКО — сестра у Вінніпеґу
Д-р ОСИП МЕТЕЛЛЯ — брат у Вінніпеґу
о. СТЕПАН МЕТЕЛЛЯ — брат в Україні
і РІДНЯ

Святий Вечір в СУА у Дітройті

5-го січня, Відділ 23 Союзу Українок Америки святкував Святий Вечір в Українськім Народнім Домі при Мартин. О год. 3-ій по пол., заповнили численно залю членки з родинами та гості. Голова М. Ясінська відкрила Свято традиційним звичаєм, привітала о. о. Впр. О. монс. Бохневича, Ярмака, Трешневського і гостей. Опісля панна А. Королишин, пояснила стародавні обряди і звичаї, які наші прадіди зберігали і сьогодні які існують в інших організаціях, бо їх зберегли членки СУА тут на вільній землі Вашинґтона.

В другій частині була сцена, що її опрацювала пані М. Честух. Слідувала одноактівка „Святий Вечір на Україні". Брали участь М. Честух в ролі мами, В. Терлецький — батька і їх діти Анна Терлецька, Роман Терлецький, Юрій Ніновський. Виступали пастирі з колядами, діти з Рідної Школи; Б. Ковалишин, І. Сайленис, Н. Федак, Н. Федак, Н. Орлик, Ю. Молдавець, М. Мікуш, О. Рибак, Р. Кузьо. В ролі царів виступали, Т. Ковч, Л. Мокрий, І. Полянський. Звіздар — М. Соґошко. Опісля видано традиційну вечерю, що зладив підприємчивий комітет, а заряджувала господиня пані П. Боднар. Впр. о. монс. М. Бохневич провів молитву і поблагословив вечерю. Коли гості споживили смачні страви, голова п. Ясінська попросила до слова Всч. отців. У промові вони з'ясували працю членок 23-го Відділу СУА і підкреслили, що Відділ спільно працює з церквою і школою і допомагає щедрими датками на церковні і громадські цілі. Голова п. Ясінська подякувала отцям за їх гарні промови. З поміж присутніх гостей попрошено деяких пань до слова. Усі вони заохочували до праці для добра нашого народу. Голова Ясінська дякувала всім, що брали участь в імпрезі і загально всім, що причинилися до цього Свята. П. Рогатинському, що спонзорував летючки. Сценку „Святий Вечір на Україні" написала пані К. Хомяк. Була збірка на сироти, зібрано $ 49.50 і вислано $ 50. — Свято закінчено колядою „Бог Предвічний".

К. Палер

Фестиваль Танків в Ню Йорку „на весело"

Я зовсім не думаю відбирати хліб нашим критикам, коли йде про фахову оцінку фестивалю українських народних танків з 22-го березня в Ню Йорку, а також не хочу применшити чергового культурного досягнення наших молодечих організацій.

Часом так буває, що людина встане лівою ногою з ліжка, і як кажуть: „цілий день піде, як з петрової днини". Подібне можна б застосувати у цім випадку, де, мабуть, перший раз таке трапилось, що публіка мусіла чекати, щоб купити квитки. Воно ніби не прогріх, бо в нас таки верховодить „українська точність", а поданий точний початок, це тільки для теорії.

І так то після годинного спізнення ми нарешті знайшлися в притемненій атмосфері і на сцену вийшов „спікер". Нераз, нам доводилось вже бачити, на різних оказіях, як наші промовці гніваються з мікрофоном і замість стояти перед ним, то стають з боку, а публіка мусить догадуватися, що друге слово, про що говориться. На будуче треба буде ужити модерніших засобів і дати мікрофон у руки, або завісити на шию, і справа буде розв'язана. Не знаю, але хочеться припускати, що тут був якийсь „саботаж" проти нашого виступу, бо хоч кожда група мала свою „оркестру", в живій формі чи плівці та часто гучники видавали такі переразливі тони, що треба було вуха затикати. Це було трохи відміни, бо звичайно, то вони псуються і не працюють зовсім. Ці мої завваги, напевно виведуть декого з рівноваги, але найвищий час, щоб відповідальні особи також подумали, як має бути використаний час між самими точками на сцені.

У нас також помітно багато американського впливу публіки, котра вміє краще свистати як плескати, бо часто зривалися такі свисти, що заглушували й саму музику, хоч не всі були виявом признання за добре виконання. Деякі групи, щоб запевнити собі перемогу, то найняли „лабіістів" (кібіців), коврі з балькону кричали, свистали чи кликали по прізвищах виконавців, що скорше нагадувало копаний м'яч та неспортову публіку. В дійсності, то цей фестиваль, був змаганням за будучі найкращі сили, що братимуть участь в поважніших оказіях, а також для здобуття фондів для Світової Виставки. В Америці, це нормальне явище, коли жінка міняє свою думку, а це також вже перейняли наші установи — „спонзори" і після більше, як річних проб танців на цю виставку, рішили, хай батьки тепер самі покривають всі кошти строїв і т. п. Виходить, що „обіцяв пан кожух..."

Може б цей фестиваль краще фінансово випав, якщо б було більше реклями і афіші скорше вивішені, а то треба було на Ню Йорк вдоволитися коло 500 учасниками, з того багато дітьми.

Як нюйоркському громадянинові - сі тізенові, мені не випадало б виступати проти, але обсервуючи ентузіязм публіки, треба таки признати, що танцювальна група СУМА п. Ґензи дала публіці те, що повинна, і що має бути в наших народніх танках — почуття молодости й життя. Деякі старші групи також цього були свідомі, але не так легко замилити публіці очі, коли „старші кості" не можна так скоро піднести з „упадку". Мабуть п. Уздейчук, СУМА в Йонкерсі має рацію, що чужинці не розуміють нашого чумака, але я також долучив би до них і нашу публіку, бо чув не одне „ах та ох", коли малий чумак „зломив собі ногу". В загальному виходить, що нам треба усім ще багато учитися, не тільки виконавцям, але й публіці, котра не мала часу вислухати кінцевого слова п. Петріни, бо спішилася ще застати „Лессі" на телевізорі.

Дмук

Українців поставлено за приклад

Заснований 14-го березня ц.р. Українсько-Американський Республіканський Клюб повіту Ессекс в Ню Джерзі вже здобув собі признання від республіканських чинників.

12 травня голова Республіканської Партії повіту Ессекс Андрій Акстел в порозумінні з стейтовими зверхниками скликав наради національних груп, щоб скоординувати та посилити працю Республіканської Партії.

В програмовій промові до зібраних п. А. Акстел сказав: „Почин до сьогоднішньої наради етнічних груп дав мені Український Американський Республіканський Клюб, який недавно створився і вже веде перед в роботі. Вказане було б, щоб усі національності, що живуть у нашому повіті, потворили подібні до українського клюби. Управи національностевих клюбів будуть мати безпосередній зв'язок з головною управою Республіканської Партії. Кожна національність відтепер буде заступлена у перевірочному (скринінґовому) фінансовому і всіх інших комітетах Республіканської Партії".

В дискусії над організаційною структурою національностевих клітин Республіканської Партії забирали голоси поляки, німці та італійці. Вони давали свої суґестії організаційної побудови, які дещо різнилися між собою. Голова Республіканської Партії повіту Ессекс у заключному слові сказав, що найбільше ефектовною системою будуть клюби на взірець українського.

Ця зустріч управи Українського Американського Республіканського Клюбу з головою Республіканської Партії повіту Ессекс була вже другою зустріччю. Після створення українського Клюбу, три члени його управи на чолі з проф. д-ром Миколою Чировським, мали інтерв'ю з п. А. Акстелем. Пан Акстел втішився з української активности і запропонував особисто зачартерувати УАРКлюб і вручити при найближчій нагоді республіканський прапор й чартер для Клюбу.

Управа УАРКлюбу плянує на день 13-го червня зустріч з головою Республіканської Партії на повіт Ессекс та з кандидатами до Сенату й Конґресу, щоб їх представити українському громадянству.

І. Г.

ОСТАННЯ ПОДОРОЖ ГЕРОЇВ

Від 1 січня 1961 року згинуло в боях проти комуністичних партизанів у Південному В'єтнамі 225 американських військовиків. На цій світлині бачимо ряд домовин, вкритих американським прапором, які відлетять до Америки, щоб тут похоронити їх з військовою парадою на рідній землі героїв. Останньою більшою жертвою, що її віднесла Америка в боротьбі за волю В'єтнаму, був загин 10-ох військовиків в катастрофі літака над бойовищем.

Шевченківське засідання денверської групи УВАН

Невтомними заходами Комітету, 27-го червня має бути відкритий Шевченкові у Вашинґтоні пам'ятник. — Денверська Група УВАН, 11-го квітня 1964 влаштувала окреме засідання з Шевченківською тематикою.

В програмі, якою проводив д-р Любомир Винар, в присутності 28 осіб, членів Групи й гостей, виголошено дві доповіді та прочитано один допис.

Першим доповідав проф. Ст. Глушко про „Культ Т. Шевченка на Буковині". Тема обіймала оригінальні спомини про культ Т. Шевченка на Буковині за часів перебування доповідача в гімназії в Чернівцях. Доповідач говорив про діяльність таких шевченкознавців, як проф. Степан Смаль - Стоцький в університетському середовищі й проф. А. Артемович в середніх школах. Заходами останнього був поставлений в гімназіяльній залі бюст Т. Шевченка, різьби мистця М. Гаврилка. З цих огнищ культ Т. Шевченка ширився по Буковині.

Другим доповідав інж. Лев Биковський про „Вклад в шевченкознавство УВАН в ЗДА". Темою доповіді були бібліографічні підсумки діяльности УВАН в ЗДА в царині шевченкознавства за десятиліття, від 1950 до 1961 рр. Вислідом тої дослідчої праці було, за словами проф. Ю. Шевельова те, — що „не з порожніми руками прийшла була УВАН в ЗДА до Шевченківського Ювілейного Року".

Вкінці прочитано допис полк. Ол. Шаповала, з Дітройту, на тему — „Любов Т. Шевченка до України".

З огляду на врочистий ювілейний характер засідання, обговорення доповідей не відбулося. Присутні на зборах оглянули влаштовану в залі виставку, присвячену Т. Шевченкові. Вона складалася з кількох портретів Т. Шевченка, повного зібрання його творів у 14-томовому виданні М. Денисюка, та публікацій про життя й творчість Т. Шевченка, виданих „Свободою", УВАН-ом в ЗДА і Канаді та інших того роду книжок. **Л. Б.**

ЗІ СПОРТУ

Футболісти „Тризуба" грають рішальні змагання за першість ЗДА

Вже в наступну неділю, 31-го травня, вирішиться доля футбольного чемпіонату ЗДА на 1964 рік. У фінальних змаганнях, які відбудуться у Філядельфії, на грищі при 29-ій і Клірфілд вулицях о год. 3.00 по полудні, зустрінеться дружина Філядельфійського „Тризуба" із фіналістом Заходу ЗДА, німецькою одинадцяткою „Вікторія - Кікерс" з Лос Анджелесу. Згідно з домовленням обидвох фіналістів, потвердженим Футбольним Союзом ЗДА, будуть розіграні тільки одні фінальні змагання і їх вислід вирішить звання чемпіона Футболу ЗДА.

Досі футболісти „Тризуба" вже три рази здобули перпершість країни, а саме в роках 1960, 1961 і 1963, а крім цих найвищих лаврів ЗДА мають вони на своєму рахунку вже чотири чемпіонати Американської Футбольної Ліґи. В цьому році „тризубівці" вже виборoли першість Американської Футбольної Ліґи і завершення успіхів четвертим чемпіонатом ЗДА принесло б знова славу цій дружині, загально відомій під назвою „Юкрейнієн Нешенелс".

СССР готов купити в Японії товари на $350 мільйонів — на 15-річний кредит

Токіо.- Анастас Мікоян, який від 14 травня ц.р. перебуває в Японії, предклав японському урядові листу товарів, що їх Москва рада би закупити в Японії, але водночас він домагався дати Москві довготерміновий кредит — від 10 до 15 років. Мікоян покликувався при цьому на ніби-то такий кредит, отримуваний від Західньої Европи. Насправді тільки британські промислово-торговельні кола є прихильниками довготермінового кредиту для СССР, але також — під державну ґарантію. Зокрема Совєти цікавляться японським хемічним промислом та участю Японії в упромисловленні Сибіру. Японські промислово-торговельні кола також зацікавлені пожвавленням торгівлі з Совєтським Союзом, але уряд не квапиться давати державні ґарантії промислові і торговельним фірмам, торгуючим з СССР.

Українська хроніка

● **В п'ятницю 29-го травня** в залі Літературно - Мистецького Клюбу (Ню Йорк 149 — 2-га Евню) о 8 год. по пол. відбудеться вечір, присвячений поетові М. Драй - Хмарі, з нагоди виходу книги його поезій. Вступне слово — Оксана Ашер, дочка поета. Поезії читають: В. Ласовський і Світлана Тонкопкур. Поет Є. Маланюк — „Драй-Хмара на фоні неоклясицизму". Проф. О. Семененко — „Драй-Хмара на фоні вічного Києва". Проф. В. Міяковський — спогад.

НОВІ ДОКУМЕНТАЛЬНІ ФІЛЬМИ УКРАЇНСЬКОЇ КІНОСТУДІЇ В КИЄВІ

Режисери Грабовський і Ткаченко закінчують фільм про боротьбу з гігантською пожежею свердловини поблизу Харкова. Про те, як громадськість Харкова власним коштом, „на громадських засадах", збудувала для дітей великий плавальний басейн розкаже хронікальний фільм „Дельфін". На викінченні фільм про працю вчителя — „Мій Максим Автономович". Закінчується і пропаґандивний фільм „Ми арсенальці", про київський завод „Арсенал", оператора Гольбріха. У тому документальному фільмі напевно не згадають, як частини Армії УНР розгромили комуністичне повстання „Арсеналу" в 1918 році.

Посмертні згадки

ВАСИЛЬ МИКИТИН, довголітній член і був. касир Т-ва ім. Т. Шевченка 42 Відд. УНС в Пасейку, Н. Дж., помер 3-го травня 1964 р. на 75-му році життя. Покійний походив з с. Довга-Войнилівська, пов. Калуш, Зах. Україна. Залишив у смутку дружину Параню, сина Мирослава, 2 дочки Ольгу і Анну і 7 внуків. Похорон відбувся 6 травня ц. р. при участі родини, приятелів і членів Т-ва на цвинтар Cidar Laun, Патерсон, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

П. Головачук, секр.

СТЕПАН ГРИГОРЧУК, довголітній член Т-ва ім. М. Лисенка 368 Відд. УНС в Маямі, Флор., помер 28 лютого 1964 р. на 68-му році життя. Покійний нар. 14 грудня 1896 р. в Кулачківцях, пов. Коломия, Зах. Україна. До ЗДА прибув 1919 р. та спершу поселився в Раріtан, Н. Дж., а відтак 1953 р. перебрався до Маямі, де перебував до кінця життя. До УНСоюзу вступив 1923 р. та був його активним членом. Похорон відбувся на місцевий цвинтар при участі рідних, приятелів та союзовців. Покійний залишив в смутку дружину Анну.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Подубинський, секр.

ТАРЗАН, ч. 5244. Нова біда!

TARZAN STARED PENSIVELY AT THE MAN WHO HAD CHOSEN TO DIE RATHER THAN TO FACE THE CONSEQUENCES OF FAILURE.

WHO THEN WAS HIS MYSTERIOUS LEADER? WHO COULD INSPIRE SUCH TERROR IN HIS HEART?

SUDDENLY, HOWEVER, TARZAN'S THOUGHTS WERE BROKEN BY THE SOUND OF DISTANT TRUMPETING— A HERD OF ELEPHANTS WAS IN DISTRESS!

Тарзан задумливо дивився на чоловіка, який волів вмерти, ніж протиставитися наслідкам своєї невдачі.

Хто ж тут був той дивний провідник? Хто це міг наповнити його серце таким терором?

Але нагло Тарзанові думки були припинені гомоном далеких трубних звуків... Стадо слонів було в біді!